

Husk at vaske
hænder, når du har
leget med jord!

Vask altid hænder efter leg med jord

I en storby som København er jordoverfladen lettere forurenet mange steder. Det siger sig selv, når bilerne før i tiden anvendte blyholdig benzin, og folk i deres hjem har fyret op i kakkelovne uden tanke for, at røgen dalede ned på jorden som forurening.

Heldigvis er det muligt at mindske forureningen i jorden. Og det har vi hos Københavns Kommunes Miljøkontrol sat skub i. Simpelt hen ved at udskifte den kraftigt forurenede jord med ny, ren jord. Derfor er jorden i daginstitutioner og på offentlige legepladser ikke længere så forurenet som før. Og intet tyder på, at forureningen bliver værre, for kilderne til jordforurening bliver stadig mindre i København.

Gennem de senere år har Miljøkontrollen undersøgt jordens tilstand i samtlige 860 børneinstitutioner og på offentlige legepladser i byen. Resultatet bør give enhver med bekymring om jordforurening mere ro i sjælen. I godt 180 daginstitutioner og fritidshjem fandt vi, at jorden er ren. I 450 institutioner blev jordforureningen målt til at være så lav, at børn blot skal følge de almindelige hygiejnerregler, som gælder alle, der leger

med jord, for at reducere påvirkningen. 230 steder var jorden så forurenet, at vi måtte udskifte den med ren jord.

Men i en storby som København vil der altid være steder, hvor jorden er lettere forurenet. Derfor har vi orienteret alt personale i fritidshjem og daginstitutioner, så de ved, om jorden er ren eller lettere forurenet hos dem. Og vil du vide dig sikker, kan du for eksempel læse pjecen. Begynd med de fire vigtigste råd om fornuftig leg med den københavnske jord.

Pjecen giver dig praktiske råd og svar på nogle af de spørgsmål om byjorden, som vi typisk bliver stillet af daginstitutioner og dagplejere. Og endelig kan du lade børnene underholde sig med et par siders sjov med Victor og hans ven, Robert Regnorm.

Og ønsker du yderligere information om børn og jordforurening? Gå ind på www.kk.dk/boernogjord. Her kan du finde oplysninger om jordforureningen i netop din institution og på offentlige legepladser. Du er også meget velkommen til at kontakte os direkte.

God læselyst - Miljøkontrollen

Victors 4 enkle råd i hverdagen

Sammen med embeds- og børnelægerne har Miljøkontrollen fastlagt fire råd for børns leg i daginstitutioner og fritidshjem med lettere forurenet jord. På de fire illustrationer viser Victor dig, hvor let det er at følge de råd, som gælder alle børn og voksne, der færdes udendørs.

- 1.** Vask hænderne hver gang, du har været ude at lege. Vask altid hænder inden måltiderne. Er du på tur, så brug gerne en våd engangsklud eller en vådserviet til at få hænderne fri for snavs.
- 2.** Tør skoene af for jord og sand, før du går ind. Så undgår du også, at der kommer beskidte fodspor på gulvet.
- 3.** Skift sko, når du skal lege inde. Det er også meget hyggeligere at lege i sutsko indenfor.
- 4.** Dyrk grøntsager i ren jord, hvis børnene skal være med til at så, luge og høste.

Spørgsmål og svar om jorden på Københavns legepladser

I en storby som København vil jorden mange steder typisk være lettere forurenet. Det afgørende er, at du og institutionspersonalet er bevidste om det i dagligdagen og beskytter børnene med de enkle råd i denne brochure. Her får du svar på det væsentligste.

1. Hvor farligt er det at lege på lettere forurenet jord?

Udtrykket 'lettere forurenet' betyder, at der er grund til forsigtighed, men at jordforureningen er inden for et interval, der ikke gør det nødvendigt at udskifte jorden. Hvis du overholder de fire råd i denne brochure, er det ikke farligere end at bo og leve i København i almindelighed.

2. Hvilke stoffer er jorden forurenet med?

Tjærestoffer, der næsten ikke nedbrydes, samt bly og andre tungmetaller, der ikke nedbrydes.

3. Hvem har fastsat niveauerne for forurenet jord?

Det har Miljøstyrelsen. Du kan læse mere om forureningsniveauerne for bly og tjære på vores hjemmeside www.kk.dk/boernogjord.

4. Hvorfor er jorden ikke blevet skiftet ud alle steder?

Vi har udskiftet jorden godt 230 steder. De øvrige steder er det ikke nødvendigt i forhold til de forureningsniveauer, Miljøstyrelsen har fastlagt. Miljøkontrollen har analyseret jorden i alle daginstitutioner og på offentlige legepladser i kommunen. I 450 daginstitutioner er forureningen målt til at være på et niveau, så børn og voksne kan lege uden risiko. Hvis alle blot følger de enkle hygiejneråd.

5. Hvor udsatte er voksne, der har daglig kontakt med lettere forurenet jord?

Det er især mindre børn, der er særligt følsomme over for forurening, fordi de ikke er udvoksede. Små børn får jord i munden, og børn bliver jo

snavsede ved at lege ude. Voksnes risiko svarer til den, der generelt gælder ved at bo i en storby.

6. Skal voksne også skifte sko efter at have været ude?

Ja, for at undgå at slæbe forurenet jord med indenfor. Men det er også vigtigt at foregå med et godt eksempel.

7. Hvor mange år går der, før jorden igen er så forurenet, at det er nødvendigt at udskifte den igen?

Intet tyder på, at jorden bliver mere forurenet. For luftforureningen, som er en kilde til jordforurening, bliver stadig mindre i København. Og med fjernvarme undgår vi svovl, sod og tjærestoffer fra fyr og kakkelovne, og den blyfri benzin betyder, at jorden ikke længere forurenes med bly.

8. Hvordan kan jeg vide, om jorden på de offentlige legepladser er i orden?

Miljøkontrollen har gennemført analyser af jorden på alle offentlige

Har du selv noget på hjerte, så besøg www.kk.dk/boernogjord eller kontakt os gerne direkte. Du finder adresse og telefonnummer på bagsiden.

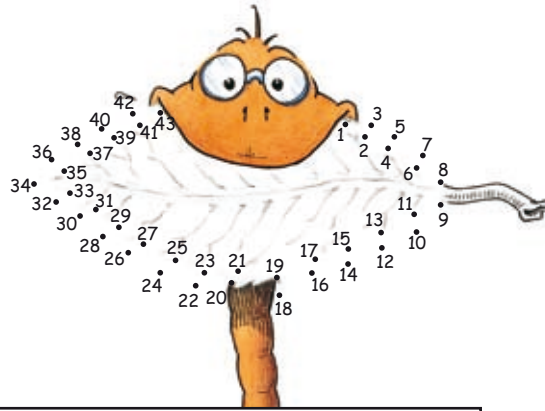

legepladser. Nogle steder har det ført til, at jorden er udskiftet. De steder, hvor det ikke har været nødvendigt, er det vigtigt at overholde de samme regler, som vi anbefaler med hensyn til lettere forurenet jord i daginstitutionerne. Du kan få information om hver enkelt legeplads på vores hjemmeside www.kk.dk/boernogjord. Eller du kan ringe til os og få nærmere besked.

Sjov med Victor og Robert

Hvis du og dine børn ikke skal ud og lege lige med det samme, kan I jo hygge jer med lidt regnormesjov her på siderne.

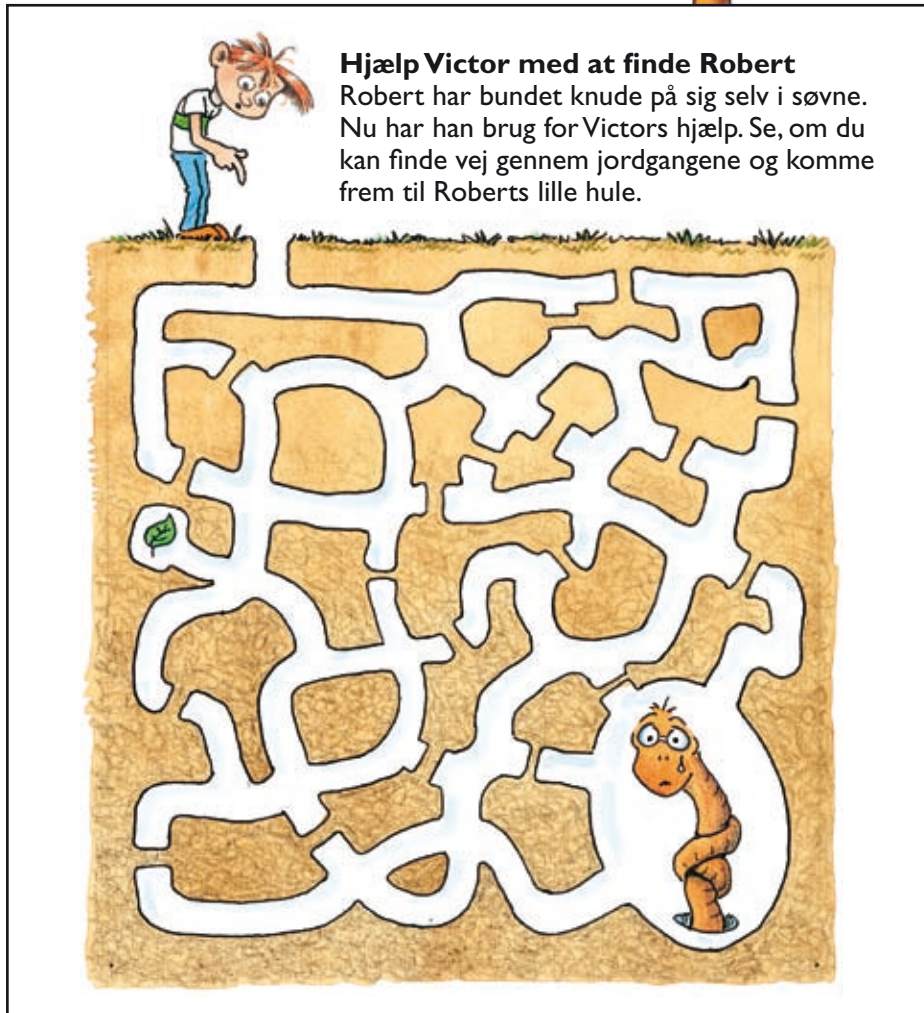
Løsningerne finder I på www.kk.dk/boernogjord

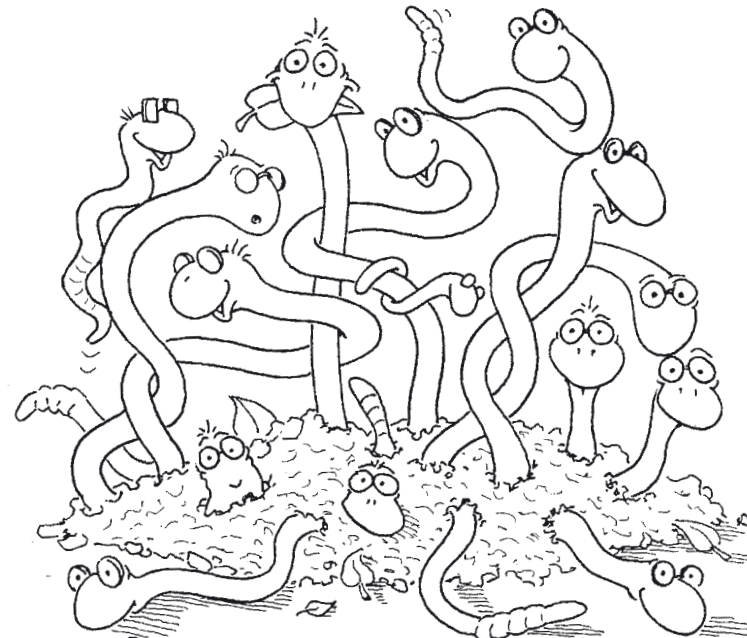
< **Hvad spiser Robert?**
Tegn ved at føre en streg fra tal til tal. Du kan starte med tallet 1 og tegne en streg til 2 og så videre.

Hvad siger Robert til Victor? >
Se, om du kan regne rebussen ud.

Hjælp Victor med at finde Robert
Robert har bundet knude på sig selv i søvne. Nu har han brug for Victors hjælp. Se, om du kan finde vej gennem jordgangene og komme frem til Roberts lille hule.

Hjælp Victor med at tælle regnorme
Følg regnormene en efter en og tæl sammen, hvor mange der er. Du kan gøre det lettere – og flottere – ved at farvelægge ormene med hver sin farve.

Værd at vide

Kontakt embedslægerne og De kommunale Børnelæger, hvis du har spørgsmål af helbredsmæssig karakter. De rådgiver om sundhedsmæssige forhold bl.a. i relation til miljøet.

Embedslægerne har tlf. 72 22 74 75

De kommunale Børnelæger har tlf. 33 66 45 90

Københavns Kommunes Miljøkontrol har ansvar for bl.a. rådgivning og udbedring af gener fra jordforurening. Miljøkontrollen rådgiver også medarbejdere i daginstitutioner og dagpleje om forholdsregler over for forurenede jord.

Har du spørgsmål til Miljøkontrollen?

Kontakt os her:

KØBENHAVNS KOMMUNE

Teknik- og Miljøforvaltningen
Miljøkontrollen

Kalvebod Brygge 45

Postboks 259

1502 København V

Tlf. 33 66 58 00

Fax 33 66 71 33

miljoe@tmf.kk.dk

www.miljoe.kk.dk

Åbningstider

Mandag-torsdag: Kl. 8.15 - 15.45

Fredag: Kl. 8.15 - 15.15

